

İLK ADIM - İSKOÇYA

-101- 2. Baskı

ATAS - Association of Turkish Alumni and Students

© Copyright by ATAS

ATAS, kendisine ait olan tüm metin, grafik görselleri ve yazılımlarla ilişkili tüm telif haklarını elinde tutmaktadır ve işbu belgeyle burada yayımlanan belgeleri yalnızca bilgileri iletme veya görüntüleme amaçları doğrultusunda elektronik olarak kopyalamanıza izin verir. Bu dosyayı tekrarlayan yayın amacıyla aktaramaz, tadil edemez ya da başka bir şekilde değiştiremezsiniz veya ATAS'ın yazılı izni olmadan içerdiği bilgileri yazdıramazsınız. Yukarıda açıkça belirtilmediği sürece, burada yer alan hiçbir madde ATAS'ın herhangi bir telif hakkı, patent veya ticari marka ile ilişkili herhangi bir lisans veya hak verdiği şeklinde yorumlanamaz. ATAS bu yayındaki veya bu yayının referans veya bağlantı verdiği diğer belgelerdeki olası hatalar veya eksikliklerle ilgili hiçbir sorumluluk kabul etmez. Bu yayının, teknik veya diğer yanlışlıklar içerebilir.

ÖNSÖZ

Değerli Araştırmacılar ve Öğrenciler,

ATAS – İskoçya Türk Mezunları ve Öğrencileri Birliği, İskoç eğitim kurumlarından mezun olmuş kişileri, akademisyenleri ve henüz bu kurumlarda eğitimlerine devam eden öğrencileri, tek bir çatı altında toplamak üzere kurulmuş bir topluluktur. Türkiye’den İskoçya’ya ilk kez gelen Türkiye Cumhuriyeti vatan-daşı araştırmacı ve öğrenciler için kaleme alınmış bu doküman sizlere fayda sağlamayı amaçlamaktadır. Döküman, ATAS yönetiminin desteği ile Önder Canbulat tarafından kaleme alınmış olup, ilk olarak 2019 yılının Şubat ayında yayımlanmıştır. Bu çalışma, ilgili dökümanın ikinci versiyonudur; 02/02/2020 tarihinde Sn. Canbulat tarafından güncellenmiştir. Dosyanın dil düzeltmeleri veya içerik kısmında emeği geçen ve görüşlerini esirgemeyen öncelikle Kutlu Balcı ve Muhammed Burak Ağır olmak üzere Kaan İlter, İbrahim Mızrak, Çağlar Hamarat, Süha Tuna, Nisa ve Furkan Çeliktaş, Abdülkadir Çiriş ve Fatih Kerem Boz’a da teşekkürlerimizi iletmekteyiz. Ek olarak yayının baskı ve düzenlemesi Sn. Ağır tarafından yapılmış ve yayının hazırlanmasında kullanılan kaynak kodlar, kapak tasarımı ve metin biçimlendirilmesi Oslo Üniversitesi tez şablonundan uyarlanmıştır. Umuyoruz ki bu kitapçık yoluyla önemli hususlardaki farkındalığınızı kısa sürede artırmanıza yardımcı oluruz. Bizlerle iletişim kanallarımız ile bağlantı halinde olabilir, etkinliklerimizden faydalanabilirsiniz.

Saygılarımızla,

ATAS Yönetimi

İçindekiler

ÖNSÖZ	i
İçindekiler	ii
1 Vize Başvurusu ve Ülkeye Gelişiniz	1
1.1 Öğrenciler	1
1.2 Araştırmacılar	2
2 Konaklama	3
2.1 Yurtlar	3
2.2 Paylaşımlı Ev veya Odalar	4
3 Ulaşım	8
4 Resmi İşlemler	9
5 Market-Türk Ürünleri ve Restoranlar	10
6 Telefon Hattı, Türkiye'ye Ulaşım, Uçak Bileti ve Kargo	11
7 Türk Toplulukları	13
8 Dil Kursları ve Mezuniyetten Sonra Çalışma İmkânı	14
9 Sağlık Hizmetleri	15
10 Bankacılık İşlemleri	16
11 Eğitim Sistemi ve Öneriler	17

BÖLÜM 1

Vize Başvurusu ve Ülkeye Gelişiniz

1.1 Öğrenciler

İskoçya'ya gelebilmek için Birleşik Krallık vizesine sahip olmanız gerekmektedir. Eğer bir proje kapsamında gelmiyorsanız, bazı istisnalar dışında üniversite eğitiminiz için tüm öğrencilerden istenen Tier 4 vizesine başvurmanız gerekmektedir. Bu vizenin “Tier 4 Dependent” türü ayrıca evli öğrencilerin eğitimleri süresince ailelerinin de Birleşik Krallık'ta ikametlerine imkân sağlar ve “dependant” vize sahipleri tam zamanlı çalışma iznine de sahip olurlar.

Vizelerin türleri, kapsamaları ve sunduğu olanaklar hakkında güncel bilgiyi üniversitelerin uluslararası öğrenci birimlerinden alabilir veya uzantısı verilen Birleşik Krallık Göçmen Ofisi (Home Office)'in internet sayfasından ¹ inceleyebilirsiniz.

Vizeye ihtiyacınız olup olmadığı konusunda tereddütünüz varsa, bu sayfadan ² kendiniz de sorgulama yapabilirsiniz.

Vize hakkında daha fazla kaynak için:
<https://study-uk.britishcouncil.org/planning/visas>
<https://www.ed.ac.uk/student-administration/immigration>

Not: Vize başvurusu esnasında gereken ATAS (Academic Technology Approval Scheme) belgesi hakkındaki ayrıntılı bilgiye başka bir yazımızda yer verilmiştir. Bu belge bu yılki bilgelere göre ortalama 3-4 haftada çıkmaktadır ve geçerlilik süresi 6 aydır.

¹<https://www.gov.uk/browse/visas-immigration/student-visas>

²<https://www.gov.uk/check-uk-visa>

1. Vize Başvurusu ve Ülkeye Gelişiniz

1.2 Araştırmacılar

Doktora sonrası araştırmacı ya da misafir araştırmacı olarak Birleşik Krallık'a gelmek isterseniz ve masraflarınız Türkiye'den bir kurum (TÜBİTAK, Üniversite) karşılarsa, "Academic Visitor" vizesini alınması gerekmektedir. Bu statüde olup aile bireyleriniz ile gelecekseniz her bir aile bireyi için "Academic Visitor (Dependant)" vizesi alınması zorunludur. Bu vizelerin tümü "Standard Visitor" vizesi altında olup internet üzerinden <https://www.visa4uk.fco.gov.uk/home/welcome> adresi aracılığıyla kolaylıkla yapılabilmektedir. Yapmanız gereken yönergeleri takip etmek ve ilgili soruları İngilizce yanıtlayıp, başvuruyu onaylamaktır. Bu işlemlerin ardından en yakın zaman için randevu alıp bulunduğunuz şehirdeki en yakın Birleşik Krallık Vize Merkezi'ne belgelerinizi teslim etmeniz gerekmektedir. Bu işlemlerden sonra vizeniz, yoğunluk durumuna göre değişmekle birlikte, yaklaşık 10 iş günü içerisinde hazır olacaktır. Birleşik Krallık'a giriş yaptıktan sonra gerçekleştirilmesi gereken eylemler ise öğrenciler ile aynıdır ve aşağıda mevcuttur.

Ülkeye giriş yaptıktan sonra aşağıda belirtilen 3 hususu ilk fırsatta yerine getirmelisiniz:

- Genellikle "Entry Clearance" olarak bilinen bir ay süreli vizeler verilmektedir. Eğer vizeniz bir aylık geçici olarak verildiyse, asıl vizenizi yani oturum kartınızı "BRP-Biometric Residence Permit" okulunuzun sizi yönlendirdiği posta ofisinden ya da okulun ilgili bölümünden almanız gerekmektedir.
- Uluslararası öğrencilerin ikamet yerlerini polise en geç bir ay içinde bildirmeleri gerekmektedir. En yakın polis merkezinden (Overseas Visitor Registration Office[OVRO]) randevusunu kendiniz ya da üniversiteniz aracılığıyla alabilirsiniz. Glasgow'da polis kaydı için daha fazla bilgiye bu linkten ³ ulaşabilirsiniz.
- Edinburg Başkonsolöğü'na adres beyan formu ile başvurmanız gerekmektedir. Gerekli ayrıntılar uzantıda mevcuttur ⁴.

³https://www.strath.ac.uk/media/ps/sees/informationandadviceteam/Police_Registration.pdf. pagespeed.ce.bD4oF6DJc0.pdf

⁴<https://www.konsolosluk.gov.tr/Procedure/ShowProcedureDetail/?procedureId=2&procedureDetailId=5056>

BÖLÜM 2

Konaklama

Vizeden sonra en önemli konu genellikle konaklamadır. Size en uygun yeri bulmadan önce aşağıdaki soruları cevapladığımızdan emin olmanızı önermekteyiz.

- Kalacağım süre ne kadar?
- Konaklama giderleri (kira, yakıt, belediye vergisi[Birleşik Krallık'ta eğitim gören öğrenciler, öğrenci belgesi beyan ettikleri takdirde "Council Tax" ödememektedirler], aylık ortalama mutfak masrafım) ve eğer ev okulumu uzaksa yol masrafı vs. için bütçem ne kadar?
- Kaç kişi için oda/ev bakıyoruz?
- Ev aradığım semt güvenli mi?
- Evin konumu okula mâkul uzaklıkta mı?

Çoğu üniversite farklı fiyat seçeneklerinde yurt imkânı sunmaktadır. Fakat aileler için üniversitelerin ve özel yurtların imkanları kısıtlı kalmaktadır. Bu nedenle konaklama kriterleri sizin durumunuza ve isteklerinize göre değişebilir, ancak aşağıda paylaşmış olduğumuz farklı seçenekler size en uygun yeri bulmanızda yardımcı olabilir.

2.1 Yurtlar

Okulların sağlamış olduğu yurtlar dışında birçok özel yurt genellikle okulların etrafında mevcuttur. Yurtların standartları Türkiye'ye göre çok yüksek ve genelde odaları tek kişiliktir. Odanın fiyatı, büyüklüğüne, banyo ya da mutfak içinde olup olmamasına göre değişmektedir. Fakat her yurttan mutfak imkânı bir şekilde vardır ve ortak alanların temizlikleri bazı yurtlarda düzenli olarak yurt personeli tarafından yapılmakta veya öğrenciler tarafından yapılması beklenmektedir. Sizlere tavsiyemiz yurtların kendi internet sayfalarına ulaşmaya ve aracı arama motorları kullanmadan direkt ilgili yurt ile görüşmenizdir. Özel yurtların sayfalarına örnek verecek olursak:

2. Konaklama

- <https://freshstudentliving.co.uk>
- www.studentroost.co.uk
- <https://www.libertyliving.co.uk>

2.2 Paylaşımli Ev veya Odalar

Birleşik Krallık genelinde olduğu gibi İskoçya'da da ev sahipleri boş odalarını öğrencilere kiralamaktadır. Bu durumu yadırgamamanızı tavsiye eder ve gayet doğal ve yaygın bir durum olduğunu söylemek isteriz. Yurtlara göre daha uygun bir fiyata konaklayabilirsiniz ve İngilizcenizi geliştirmek için de farklı bir imkân yakalayabilirsiniz. Yurttaki kat arkadaşlarımız ile görüşmeniz de size ayrı bir imkan sunacaktır. Fakat yerel bir kişi ile konuşmak daha farklı bir deneyim katabilir.

Konaklayacağım yeri nasıl bulabilirim?

Uzun dönem konaklamalar için aşağıda belirtilen yollara başvurabilirsiniz:

- Acentelerin ve üniversite yurtlarının kendi sayfalarındaki ilanları.
- Rightmove, Spareroom, Gumtree, Zoopla ve Citylets gibi oda, daire veya ev bulabileceğiniz web siteleri veya onların uygulamaları.

Kısa Dönem gelecek öğrenci ve araştırmacılar konaklama konusunda genellikle en zorlu süreci yaşamaları beklenebilir. Çünkü İskoçya'da genelde 6 aydan daha az sürede kiralanma yapılmak istenildiğinden ev sahipleri ve yurtlar bu duruma sıcak bakmamaktadırlar. Eğer bir ev kiralamayı amaçlıyorsanız, kısa süre kalacağınızı beyan etmemenizde fayda var. Diyelim 5 ay kalacaksınız ve ev kiralamak istiyorsunuz, evi 6 ay ya da bir yıl kalacak şekilde kiralayabilirsiniz, çünkü araştırmanız uzayabilir. Sonrasında İskoçya'dan ayrılacağınız zamana 1 ay kala ev sahibine veya acenteye bilgi "notice" vererek kira kontratınızı "fes etme" hakkınızı kullanabilirsiniz, bu İskoçya'da kiracılara sağlanmış bir hak. Bu sayede 6 ay ya da 1 yıldan kısa süreliğine ev kiralayabilirsiniz.

- Üniversite ve dil kurslarının kendi sayfalarındaki ilanları dikkate almanızı öneririz, bu ilanla işinize fazlasıyla yarayabilir.
- Airbnb, spareroom, facebook market gibi web sitelerinden de ilanlara gözetebilirsiniz.

Kontrat imzalarken nelere dikkat etmek gerekir?

Kiraladığınız evin genel kondisyonu ve temizliğine kontratı imzalamadan önce kesinlikle dikkat edin. Kırık, lekeli ve temiz olmayan eşyaları, tozlu kısımları (özellikle fırın, buzdolabı ve kapı üstlerinin derin yerlerini) fotoğraflayın ve ilk hafta bitmeden ev sahibinize veya kiralamayı yaptığınız acenteye rapor edin. Eğer ev temiz değilse, taşınmadan önce tekrar temizlik isteyin. Kontratınızı imzalamadan önce evin durumunun detaylı bir şekilde evi kiraya verene aktarıldığından emin olun. Bu yöntem evden çıkacağınızda, depozitonuzdan kesintileri azaltacaktır. Eve girdiğinizde özellikle yapmanız gereken diğer husus da varsa gaz ve elektrik sayaçlarının fotoğrafını çekmektir. Bu, ileride yaşanabilecek fazla fatura sıkıntısına itiraz için önem teşkil etmektedir.

Tek başına gelecek öğrenciler için ne gibi imkanlar mevcut?

Bu durumda gelecek arkadaşlara aşağıda belirtildiği üzere birtakım önerilerimiz olacaktır:

- **Yurtlar:** Bunun için ilk olarak üniversitenizin konaklama birimi ile görüşün eğer bir ya da iki aylığına geliyorsanız acil durumda olanlar ve sizin durumunuzdaki kişiler için genelde birkaç yurt odasını okullar rezervli tutuyor. Eğer dönem ortasında (Dönemler Eylül-Aralık. Ocak-Mayıs ve yaz dönemi şeklinde oluyor) gelecekseniz, özel yurtların boşta kalan odaları için konuşabilirsiniz. Bu durumda eğer 1. dönem yani Eylül’de gelirsiniz genelde yurtlar bir yıllık veya Mayıs sonuna kadar kontrat yaptığınızdan sizin için bu iyi bir seçenek olmayabilir. Diğer dönemlerde gelen kişiler bu konuda yurtlardan daha farklı destekler alabilirler. Bunları madde 2.1’de belirttiğimiz arama motorları üzerinden bulabilir, üniversitenizin yakınlarındaki özel yurtlar ile bağlantı kurabilirsiniz. Yurt ortamı size arkadaş çevresi noktasında hız kazandırabilir, kısa dönem gelecekler için bu durum farklı bir önem taşımaktadır.
- **Aile yanı veya paylaşım ev ya da oda:** Kısa dönem için bu imkânı bulmak biraz vakit alabilir, ancak yine de en önemli imkânların başında geliyor. Eğer yurt veya resmi bir acente sizi yönlendirmiyorsa, bu tür yerlere **kesinlikle** önceden **ödeme yapmamaya** özen göstermenizi tavsiye ederiz. Tavsiyemiz birkaç günlük konaklamanızı Airbnb¹ ya da **booking.com** gibi sitelerden oda kiralayarak gerçekleştirebilirsiniz Bu sayede görüştüğünüz yere ödeme yapmadan görmüş olur ve aklınızdaki seçenekleri netleştirmiş olursunuz. Fakat uzun dönem kalma durumunuz varsa ve ev kiralayacaksanız, araştırmak için yeteri kadar vakit ayırdığınıza emin olmanızı tavsiye ederiz.
- **Kira sözleşmesi:** Polis kaydı ve banka hesabı gibi işlemler yaptırmanız muhtemel olduğu için adres beyanınız önemlidir. Bu nedenle yazılı söz-

¹<https://bit.ly/2nx4seX>

2. Konaklama

leşmeniz olmak zorundadır. Ya da rezervasyon yaptıysanız onun fatura bilgileri işinize yarayabilir. Hiç kimse sizden evi kiralamadan **depozito yatırmanızı** bekleyemez. Bunu aklınızdan çıkarmayın ve önden para(depozito) isteyen yerlerle görüşmeniz muhtemelen **dolandırılmaya** neden olacaktır. İskoçya'da acenteler sizden değil ev sahibinden komisyon almaktadır. Bu nedenle sizin bir ödeme yapmanız şart değil. Sadece reklamı kaldırmak için geri ödemek şartıyla bir ödeme isteyebilirler ama bunu da **ancak resmi acenteler yapmakta** şahıslar değil (Örneğin: D.J. Alexander, Clyde Property ve 1-2-1 Let gibi resmi acenteler).

- **Kira kontratını** yaparken belirli bir süre kontrat sizden şu anki yasalara göre istenemez fakat ev sahibi ne kadar kalmak istediğini sözlü olarak beyan etmenizi isteyebilir. Mesela 6 ay yada bir yıl kalacağınızı belirttiniz ve erken çıkmanız gerekti. Bu durumda acenteye verdiğiniz yazılı bildirimden sonraki bir aylık kira dışında kalan paranızı size geri ödemeleri gerekmektedir. Fakat bu sadece evler için geçerli olup dönemlik ve yıllık yurt kontratlarında geçerli değildir. Bazı yurtlar yerinize birini bulduğunuzda ödemeyi ondan almayı kabul edebilir. Bu nedenle erken çıkma durumunuz netleşir netleşmez acenteyi bilgilendirebilirsiniz, onlar da yeni kiracı aramaya erkenden başlayabilirler. Eğer bir ay "notice" geçmeden çıktığınız eve yeni kiracı bulunur ise kalan günler için ödediğiniz kirayı da geri alabilirsiniz. Çünkü iki kişiden aynı bina için kira kazancı sağlayamazlar. Bu nedenle bu tür durumlar için acenteden ev kiralamak mantıklı bir seçenek olabilir. Örnek kira kontratını verilen uzantıda bulabilirsiniz².
- Eve taşındığımızda yukarıda da belirttiğimiz gibi, en son ayrılırken elektrik ve doğal gaz (varsa) sayaçlarının son numaralarının kayıtlarını alın ve acentenize ya da ev sahibinize bildirin. Ayrıca, elektriği ve doğal gazı aldığımız şirketin fiyatının uygunluğunu da 'Uswitch³ , Gocompare⁴' gibi sitelerden kontrol edip online olarak kolay bir şekilde enerji aldığımız firmayı değiştirebilirsiniz. Buna ek olarak, elektriği ve doğal gazı evi kiraladığımızda acentenin size belirttiği enerji firmasından almaya devam edeceğimizden, kesintiye uğramadan doğal gaz veya elektiriğinizi kullanabilirsiniz. Ancak aldığımız şirketin fiyatının uygunluğunu da 'Uswitch , Gocompare' gibi sitelerden kontrol edip online olarak kolay bir şekilde enerji aldığımız firmayı değiştirebiliyorsunuz. Su sayacı İskoçya'da bulunmamaktadır ve belediye vergisi adı altında alınan verginin içerisinde yer almaktadır. Öğrenciyseniz belediye vergisi ödemeyeceğinizden, suyu da ücretsiz olarak kullanmış olacaksınız. Diğer yandan belediye vergisi, evin bulunduğu konuma göre değişmektedir. Bunu da evin vergi bandının ne olduğuna ve onun karşılığına gelen yıllık veya aylık vergiye bakarak bulabilirsiniz. Bu bilgi de şehirden şehire değişiklik göstermektedir fakat internetten

²<https://www.mygov.scot/tenancy-agreement-scotland>

³<https://bit.ly/2mqPKX2>

⁴<https://bit.ly/2o0sNtV>

2.2. Paylaşımli Ev veya Odalar

kolayca bulabilirsiniz' örnek olarak Glasgow için gerekli bilgiye <https://www.glasgow.gov.uk/counciltax> uzantısından ulaşabilirsiniz.

Uzun dönem: 6 aydan daha uzun bir dönem için geliyorsanız kiralama konusunda daha şanslı olacağımızdan emin olabilirsiniz. Eğer yurt düşünüyorsanız çoğu yurt sizi kabul edecektir. Fakat yurtların tarihleri ile eğitiminiz bitiş tarihlerine dikkat ediniz. Bir de yüksek lisans ya da doktora için geliyorsanız, yurtların lisans bölümleri ile aynı katta kalmamaya dikkat etmenizi öneririz çünkü lisans katlarında genellikle daha çok gürültü olmaktadır. Eğer aileniz ile yaşamayı düşünüyorsanız, çocuksuz aileler için mutfağı olan yurtlar mevcut ama ev kirasından biraz daha pahalıya gelebiliyorlar. Çocuğunuz varsa, kesinlikle ev bakmanız ve ailenizden birkaç hafta önce gelip ev kiralama işlemlerini hallettikten sonra ailenizi yanımıza çağırmanız en uygun seçenek olacaktır. Size tavsiyemiz, eğer yoğun bir eğitim veya araştırma ilk haftalarda sizi beklemiyorsa, iki ile dört haftalık geçici bir yer kiralamanız. Bu konuda okulunuzun yurdundan ilk etapta destek alabilirsiniz. Eğer bir imkân oluşmuyorsa (Airbnb, gumtree.com ya da Türk Topluluklarının sayfalarından) kısa süreliğine yeri olan birini araştırabilirsiniz. Bu sürede de önceden yazıştığımız ya da o hafta görüşebileceğiniz uygun evleri görmeye gidebilirsiniz. Ev ilanlarında bir haftadan eski ilanlarımızın pek işinize yaramayacağını söylemekte fayda var, son 24 ya da 48 saatteki ilanları arayıp sorarsanız şansımız daha da artar. **Ev sizin ya da sizin adınıza birisi tarafından görülmeden evi kiralayamıyorsunuz** (yurt için geçerli değil). Bu nedenle evi görmek için bir talepte bulunmanız gerekmekte. **En erken tarihi istemeniz sizin için en iyisi olacaktır**, çünkü evi sizden önce görenin evi kiralama ihtimali çok yüksek, özellikle yoğun dönemlerde (Eylül, Ocak). Ev kiralarken acentelerin dikkat ettiği hususlar aşağıdaki gibidir:

- Maaşınız veya bankada yeterli paranızın olup olmaması ya da düzenli geliriniz olması.
- Ülkede ne kadar süre ikamet edeceğiniz.
- UK Kefiliniz (Eğer ev kirası, aylık maaşınız ya da gelirinizin yaklaşık yarısından fazlaysa kefil isteniyor, bu konuda doktora veya proje için gelen arkadaşlar danışmanlarından yardım isteyebilirler). Eğer kiralayacağınız yer için 6 ay peşin ödeme garantisi sunarsanız bu konular çok fazla sorulmaksızın evi kiralayabiliyorsunuz. **Fakat acente ile kontrat imzalamadan parayı sakın yatırmayın.**

BÖLÜM 3

Ulaşım

İskoçya’da tren ağı genellikle çok iyi durumda ve şehir içerisinde uygun fiyatlarda hizmet sunmaktadır. Scotrail öğrenci (student rail kartı) ve çiftlere (two together rail kartı) kart almaları halinde (%30) indirim sağlamaktadır. Gidiş-dönüş biletler genelde tek yön ile kısa mesafede yolculuklarda aynı fiyatlarda olmaktadır. Uzun mesafe trenler ise mesafeye göre değişmekle beraber bazen çok pahalı olabilmektedir (yaklaşık 1 saat ve üstü mesafeler için bu geçerli). Şehir merkezine genelde 30 dakikadan fazla tren ya da otobüs mesafesinde yaşamanıza gerek kalmayacak kadar güzel bir yerde konaklamanızı sağlayabilirsiniz.

Otobüs hatları şehir merkezlerinde yaygın olarak bulunmakta ve genelde birkaç büyük firma tarafından tek yön, gidiş-dönüş ya da tüm gün, haftalık, aylık ve 10 haftalık biletler ile sağlanmaktadır. Tren gibi off-peak zamamı olmadığından her saat ücretlendirmeleri aynı olmaktadır (off-peak <https://www.thetrainline.com/train-times/off-peak> genelde hafta içi sabah ve iş çıkışı saatlerini kapsamaktadır).

BÖLÜM 4

Resmi İşlemler

Bu konuda ilk geldiğinizde Edinburgh Başkonsolosluğu'na bir dilekçeyle <https://www.konsolosluk.gov.tr/Procedure> adres beyanınızı yapmanız gerekmekte. Bu sayede uzantıda gördüğünüz tüm resmi işlemleri yapabileceksiniz ve adresiniz yurtdışında görüneceğinden sigorta kaydı gibi konularda üstünüze borç işlenmemiş olacaktır. Bu işlemi yasal yükümlülüğünüz olan 20 iş günü içerisinde yapmanız gerekmekte, aksi takdirde 50 TL idari para cezası ile adres beyanı işlemi yaptırabiliyorsunuz. Bu miktarın güncel halini de kontrol etmenizde fayda var. Başkonsolosluk bir Banka hesabı detayı henüz paylaşmadığından başvuruyu elden yapmak zorunda kalabilirsiniz. Alternatif olarak postayla para yollamanız gerekecektir. Fakat bu da riskli bir yöntemdir. Kısacası geldiğinizde bu işlemi de yapmanızı tavsiye ederiz. Posta ile başvuru sistemi şu anda uygulanmakta fakat değişebilir (bkz. Covid19). Bu nedenle işlemleri yaparken internet sayfasından işlem şeklinin tekrar kontrol edilmesini tavsiye ederiz.

BÖLÜM 5

Market-Türk Ürünleri ve Restoranlar

Genellikle Türkler olmak üzere İran, Irak gibi ülkelerden buralara göç etmiş insanlar hemen hemen her şehirde market işletmekte ve Türk ürünlerini satmaktadır. Bu nedenle çoğu yemeklik, kahvaltılık, atıştırmalık gibi market ürünlerini (salça, bulgur, zeytin, sucuk, peynir vs.) bulabilmektesiniz. Örneğin Glasgow'da Babylon veya Aladdin Market¹, Edinburgh'ta Akdeniz gibi marketlerden bu ürünleri bulabilirsiniz. Sizlere bu konudaki önerimiz, baharatlarınızı ülkemizden getirmeniz, hem valizinizde az yer kaplar hem de çok uyguna gelir. İskoçya'daki büyük şehirlerde çeşitli restoranlar bulunmakta. Türk restoranları da mevcut, bu konuyla ilgili daha detaylı bir yazıyı önümüzdeki aylarda ele alacağız.

¹<https://babylonsupermarket.com>

BÖLÜM 6

Telefon Hattı, Türkiye'ye Ulaşım, Uçak Bileti ve Kargo

Telefon sim kartlarını hemen hemen bütün marketlerde bulabilirsiniz ve aktivasyonunu online olarak kendiniz yapabilirsiniz. İlk etapta Giffgaff, Three gibi uygun paketlere sahip bir hatla başlayabilirsiniz. Sonrasında isterseniz numaranızı başka bir şirkete birkaç gün içinde taşıyabiliyorsunuz. Eğer şehir merkezinde yaşarsanız, ucuz hatlar işinizi görecektir. Hattı aktif etmek için kesin bir adresiniz olmasa da oluyor, sadece alacağımız paketi ödemek için bu ülkede ödeme yapmanızı sağlayabilecek bir banka kartına ihtiyaç duyabilirsiniz.

THY İstanbul-Edinburgh arası haftanın her günü tek sefer uçuş yapmaktadır. Yaz aylarında Jet2 gibi uçak firmalarının tatilcileri taşıdığı haftanın belirli günleri Antalya, Dalaman, İzmir, Bodrum seferleri de mevcuttur.

Londra aktarmalı gelmek isterseniz (aynı şekilde İstanbul'a yoğun uçuş seferlerinden dolayı Manchester veya Birmingham da tercih edilebilir), biletler genelde çok daha uygun olmaktadır ama aktarma sorun oluşturabilir. Londra çok büyük olduğundan aynı havalimanı olmadığı sürece aktarmalı uçuş sizi yorabilir ancak bütçeniz kısıtlı ise Glasgow veya Edinburgh'a direkt otobüs ile (**Nationalexpress** ya da **Megabus** (<https://uk.megabus.com/>) ile bilet alabilirsiniz. Genelde otobüsler tren ve uçaktan daha uygun olmaktadır. Heathrow Havalimanı'ndan direkt olarak Glasgow ya da **Edinburgh**'a **Nationalexpress** şirketinin otobüsü bulunmaktadır (güncel hat bilgisine bakınız: <https://www.nationalexpress.com>) Aktarmalı uçuşlarda valizinize ek ücret ödememeye dikkat ediniz. Bu havaalanından şehire geçişlerde uzantıdaki otobüs şirketini kullanabilirsiniz <http://www.easybus.com/en/>. Fakat Heatrow Havalimanı'ndan metro (tube) "Piccadilly line"ı kullanarak da Londra'nın merkezine geçebilirsiniz" Bunun da uygun olması için biletlerinizi online olarak önceden almanızda fayda var. Tube de kullanacağınız veya şehirler arası almak istediğiniz tren biletleriniz için <http://www.nationalrail.co.uk/> veya <https://www.thetrainline.com/> sayfalarını kullanabilirsiniz. (Otobüs ile Londra-Glasgow yaklaşık 8-9 saat, tren de 4-5 saat sürmektedir ve tren yolculuğu daha

6. Telefon Hattı, Türkiye'ye Ulaşım, Uçak Bileti ve Kargo

konforludur. Otobüs firmalarından da Nationalexpress'i seçmenizi öneririz). Trenle İskoçya'ya geçmek için Euston ya da Kingscross tren istasyonlarına gitmeniz gerekecektir.

Bunun yanı sıra, **Manchester** ve **Newcastle** üzerinden de otobüs aktarması ile gayet hızlı bir şekilde İskoçya'ya geçebilirsiniz. Bu havalimanlarından da uçak biletlerini kontrol etmenizde fayda vardır.

Not: Valiz konusunda **parcelforce** gibi şirketler eşyalarınızı posta fiyatlarından daha uyguna kargo servisi sunmaktalar.

BÖLÜM 7

Türk Toplulukları

Üniversitenizdeki Türk toplulukları genellikle yılda birkaç etkinlikle o dönemde çok farklı alanlarda eğitimini sürdüren öğrencilerin ülkelerine oluşan özlemlerini gidermek ve fikir alışverişi sağlayabilecekleri etkinlikler ya da buluşmalar organize etmektedirler. Edinburgh, Strathclyde ve Glasgow Üniversiteleri Türk topluluğu olan Üniversitelerdir ve güncel iletişim bilgileri aşağıda verilmiştir. Daha güncel etkinlik bilgilerine ATAS üzerinden ulaşabilirsiniz.

- Glasgow Üniversitesi Türk Topluluğu - Glasgow University Turkish Society:
 - ✉ guturkish@gmail.com
 - fb <https://www.facebook.com/groups/guturkishsociety>
 - ig <https://www.instagram.com/guturkishsociety>
 - tw <https://twitter.com/guturkish>
- Strathclyde Üniversitesi Türk Topluluğu - Strathclyde University Turkish Student Association:
 - ✉ strath.tusa@gmail.com
 - fb <https://www.facebook.com/groups/strath.turkish>
 - ig <https://www.instagram.com/Strath.Turkish>
- Edinburgh Üniversitesi Türk Topluluğu - University of Edinburgh Turkish Society:
 - ✉ uoeturkishsociety@gmail.com
 - fb <https://www.facebook.com/groups/UoETurkishSociety>
 - tw [@EdinburghTurks](https://twitter.com/EdinburghTurks)

BÖLÜM 8

Dil Kursları ve Mezuniyetten Sonra Çalışma İmkânı

Eğer eğitiminizin belirli bir döneminde eşiniz ya da ailenizin diğer bir ferdi dil eğitimi almak isterse İngiltere'ye kıyasla çok daha uygun ve kaliteli dil kursları bulabilirsiniz. (Örneğin: <https://live-language.com/>)

Mezun olduktan sonra maalesef çok rekabetçi bir ortamda iş aramak zorunda kalacağımızı hatırlatmalıyız. Uluslararası öğrenci statüsünde olduğumuz için vize sorunu işverenlerin sizi tercih etmemesinde büyük bir rol oynamaktadır. Bu nedenle iş arayışlarımıza daha mezun olmadan başlamamız önem arz etmektedir. Özellikle yüksek lisansa gelecek öğrenciler daha yüksek lisansa başlamadan nerede çalışabileceklerine ve mezun olacakları bölümle ilgili pozisyonlara bakmaları önem arz etmektedir. Aynı durum ülkemize dönmek isteyen arkadaşlarımız için de bir nebze geçerli. Buradayken şirketlerle yazışmanız, sizi İskoçya'da hali hazırda okuyor olmanız nedeniyle daha ön plana çıkarabiliyor. İskoçya'da yeni geçen yasa sayesinde önümüzdeki yıldan itibaren mezun olan öğrencilere 2 yıl çalışma izni imkanı sunulacaktır. Bu iş ararken AB, İskoç ve İngiliz vatandaşları ile rekabet etmenizi kolaylaştırabilir. Bu konuyu detaylı olarak araştırmanızı tavsiye ederiz.

BÖLÜM 9

Sağlık Hizmetleri

Her ne kadar İngiltere'ye göre konforlu olsa da, İskoçya'da da sağlık sisteminin problemlili olduğunu söylemeliyiz. Geldiğinizde size en yakın GP (General Practitioner) (Aile hekimi) kaydınızı bir an önce yaptırmanızda fayda var. Okumak için aldığımız vize türü ile geldiğinizden ve sağlık sigortasını yatırdığımızdan sağlık hizmeti ve ilaçlar size ücretsiz olacaktır; ancak bunun için ilaçlarınızı GP'den kontrol ettirip almanız lazım (İngiltere'de ücretli olan ilaçlar, İskoçya'da ücretsizdir). Her ilacı doktor yazmıyor, fakat kronik bir sorunuz varsa onunla ilgili raporlarınızı yanınızda getirmenizde fayda var. Göz sorunuz varsa gözlükçülerdeki 'optisyen'ler sizi yılda bir ücretsiz muayene ediyorlar ve gözlük yazıyorlar. Bu konuda da (<https://www.specsavers.co.uk>) burasını önerebiliriz. Hemen hemen her yerde şubeleri var. Daha özel bir sorunuz varsa sizi göz doktorlarına yönlendiriyorlar ve randevunuzu GP üzerinden yapabiliyorsunuz. Diş ile ilgili işlemler biraz pahalı ama devletin genel olarak diş dolgusu ve çekimini ücretsiz yaptığı diş klinikleri var. Özellerde de NHS (devletin sağlık birimi) sizin harcamanızın bir kısmını karşılıyor ve siyah dolguda çok fark almıyorlar. Yalnız beyaz dolgu sadece ön dişlerinizi ve hamile iseniz (hamilelik döneminde ve bir yıl sonrasında) tüm dişlerinizi kapsıyor. Hatta hemen hemen her işlem bu dönemde hamileler için bedava olmakta. Aksi halde beyaz dolgu ve vida diş (implant) gibi uygulamalar çok pahalı. Ameliyat gerektiren diş tedavilerinde de çok sıra beklemeniz gerekiyor. Bu nedenle ülkemizde diş bakımlarınızı ve işlemlerinizi yaptırıp gelmenizi tavsiye ederiz.

BÖLÜM 10

Bankacılık İşlemleri

Banka hesabı açtırabilmeniz için üniversiteye veya burada dil eğitimi alacağınız (üniversite dışında özel dil kursu ise en az 6 ay kaydınız olmalı) bir kurumdan mektup götürmeniz gerekiyor. O mektupta da açık adresinizin olması gerekmekte, aksi halde bankalar başka belgeler istemekteler. Sonrasında çoğu banka hesap işletim ücreti istemeden sizin hesabınızı açıyor.

Para transferi için ülkemizde kullandığımız bankanın anlaşmalarını sorabilirsiniz. Ülkemizdeki TEB bankasının şu anda Barclays ile anlaşması bulunmakta ve TEB bankamatik kartınızla ülkemizdeki sterlin hesabınızdan hiç kesinti olmadan paranızı çekebiliyorsunuz. Bunun yanında Barclays bankasından açtıracağınız hesap ile CEPTETEB sterlin hesabınıza 15 TL sabit ücret ile para transferi yapabilirsiniz. Diğer bir seçenek olarak, Transferwise gibi güvenilir online şirketlerden buradan ülkemize para transferi yapabiliyorsunuz fakat bu tür şirketler üzerinden yaptığımızda yaklaşık %1-2 komisyon ödemeniz gerekecektir. Anlaşmasız bankalar üzerinden para transferleri çok yüksek meblalardan olabiliyor. Dikkat etmenizi öneririz.

BÖLÜM 11

Eğitim Sistemi ve Öneriler

İskoçya’da yüksek öğrenim, ülkemizdeki aksine öğrenci merkezlidir. Genel olarak üniversitedeki akademisyenler size fazla detaya inmeden konuyu anlatır ve gerekli ilave kaynakları sunar. Sizler de “self-study” diye tabir edilen, kendiniz vakit ayırarak o kaynaklarla hocalarımızın yönlendirmeleri doğrultusunda çalışırsınız. Bu nedenle derslere hocanın sunumları üzerinden çalıştığımızda konuları tam olarak anlamamız pek mümkün olmayacaktır. Tavisyemiz sunulan kaynakların (okuma listesinin) ve okulun kütüphanesinden ilişkili konuların taranarak sitemli bir şekilde çalışmanız yönündedir. Gerektiğinde, özellikle araştırmaya ve tez dönemleri, kütüphanelerdeki uzman kişilerden “subject specialist”lerden ek bilgi alabilirsiniz, emin olun faydalı olacaktır. Diğer yandan, gerektiğinde hocalarımız ile iletişim kurmaktan çekinmeyin, ne kadar yardımcı olacaklarını fark edeceksiniz. Çünkü, öğreniminizi tamamladıktan sonra alacağınız diploma bir başarı ölçüsü olsa da, donanımınız ve sizin bir konu hakkındaki bilgi birikiminiz sizin ne kadar süre ve hangi kaynaklarla çalıştığınıza bağlı olarak şekillenecektir. Bu nedenle alanınızla ilgili entellektüel birikiminizi ancak kişisel çalışma saatlerinizi verimli kullanarak en üst seviyeye çıkartabilirsiniz. Bu paralelde İngiliz ve İskoç şirketlerinin çoğu diplomadan çok hangi not ile mezun olduğunuzu ve tezli mezun olduysanız çalışmanızı hangi alanda yazıp ne sonuç aldığınızı önemsemektedir. “Distinction” veya “Merit” ortalaması ile mezun olmanız size iş veya doktora başvurularınızda yardımcı olacaktır.

İlaveten, alanınızdaki meslek örgütlerine (NGO) veya kuruluşlarına başvurup öğrenci olarak üye olmanız sizin güncel konulardan haberdar olmanızı sağlayabilir. Özellikle öğrenciyse, alanınızdaki çoğu NGO veya meslek kuruluşuna ücretsiz üye olup etkinliklerine ücretsiz katılma şansı yakalayabilirsiniz. Böylece katıldığınız etkinlikler ve okuduğunuz dergiler mesleki çevrenizi oluşturmada size fazlasıyla katkı sağlayacaktır. Diğer yandan daha sosyal bir yaşam tercih etmeniz, size oldukça güçlü ve faydalı bağlantılar kazanmanızı sağlayacaktır. Çünkü, İskoç üniversitelerine dünyanın her yerinden öğrenci gelmektedir ve bu dönemlerde kuracağınız arkadaşlıklar veya meslek bağlantıları ilerde size büyük kapılar açabilir. Özellikle akademik araştırmalarınıza uluslararası bir grup ile çalışarak devam etmeniz sizi hep zinde, güçlü ve güncel tutabilir.

11. Eğitim Sistemi ve Öneriler

Son olarak üniversitelerin düzenlediği kişisel gelişim eğitimleri, seminer ve konferanslar sayesinde kendinizi daha donanımlı bir hale getirebilirsiniz. Lütfen üniversitenin sunduğu ücretsiz servisleri araştırın ve faydalanmaya çalışın. Bu nedenle üniversitenin kayıt haftası esnasındaki tanıtım etkinliklerine katılmayı ihmal etmeyin. Sizlere genellikle kayıttan daha fazlasını sunmaktalar. Örneğin, ücretsiz kariyer veya girişimcilik danışmanlığı alabilirsiniz ya da zor bir dönem geçirirseniz ücretsiz olarak psikolojik destek alabilirsiniz. Diğer yandan üniversitenin verdiği burslara ve yerleşkesi içindeki çalışma imkanlarını takip edip (örneğin kütüphane, kariyer servisi, öğrenci topluluğu) başvuruda bulunabilirsiniz, emin olun iyi hazırlanmış bir başvuru size hayatınızın imkanını sunabilir. Hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmadan en iyi sonuçları alabileceğinizden emin olmanızı öneriyoruz. Siz en iyisini yapıp, kendinizi en iyi şekilde geliştireceğinizden emin olabilirsiniz.

Umarız faydalı bilgiler edinmişinizdir.

Üyemiz olarak, hem okurken hem de mezun olduktan sonra İskoçya ve Türkiye'deki düzenlenecek bağlantı (networking) etkinliklerinden faydalanmak için lütfen bizimle iletişime geçmekten çekinmeyin. Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

ATAS - Association of Turkish Alumni and Students

 <https://atas.org.uk>

 info@atas.org.uk

 <https://www.facebook.com/atasscotland>

 <https://www.instagram.com/atasscotland>

 <https://www.twitter.com/atasscotland>

 <https://www.linkedin.com/in/atas-scotland>

 <https://bit.ly/ATASyoutube>